

## Kurzusleírás (tematika)

### Intranet link (tantárgyi adatlapok és tantervi hálók):

<https://intranet.mome.hu/oktatas/Tanterv%3%a1talak%3%adt%3%a1s/>

Kurzus neve: Mozgóképi kommunikáció: Filmes kifejezőeszközök Velazqueztól David Lynchig				
A kurzus oktatója/i, elérhetősége(i): Gyenge Zsolt <a href="mailto:zsgyenge@mome.hu">zsgyenge@mome.hu</a> ; <a href="mailto:zsgyenge@g.mome.hu">zsgyenge@g.mome.hu</a> ; Google Classroom tantárgykód: 4if4wdk				
Kód: Kurzuskód: B-AE-502	Tantervi hely: ES BA, DK BA	Javasolt félév:	Kredit: 5	Tanóraszám: 4
Kapcsolt kódok: B-DK-601	Típus: szeminárium	Szab.vál-ként felvehető-e? igen	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):				
A kurzus célja és alapelvei: A szeminárium elsődleges célja, hogy kialakítsa a hallgatókban a mozgóképek filmnyelvi eszközön alapuló elemzésének és értelmezésének képességét, valamint elősegítse a mozgóképes jelentésképzés főbb eszközeinek felismerését és egy adott műben való működésének beazonosítását. A kurzus célja a tananyag megismertetésén túl a hallgatók olyan több irányban történő készségfejlesztése, amely a kurzus tárgyán túlmutató területeken és helyzetekben is kompetitív előnyt jelenthet számukra. Az írásbeli feladatok főleg a hatékony tanulást, az információk közti szelekció és az elemzés képességét, a szóbeli feladatok és prezentációk pedig a nyilvános megszólalást és a szintetizáló készséget fejlesztik.				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák):  Tudás: A legfontosabb mozgóképes kifejezőeszközök (kompozíció, plánozás, montázs, dramaturgia, hangkezelés, rendezés) típusainak és működésének ismerete  Képesség: A hallgató képes felismerni és kritikai módon értékelni a különböző filmes kifejezőeszközök megjelenését, valamint ezeket fel tudja használni a film/jelenet elemzéséhez és értelmezéséhez.  Attitűd: A filmeket nem csak önértékük, hanem a populáris kultúrában beöltött szerepük valamint társadalmi hatásuk kontextusában is képes értelmezni.				
A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák: A félév során nem csupán az elszigetelt elemzéseket helyezzük előtérbe, hanem nagy hangsúlyt fektetünk az egyes művek, stílusok és problémafelvetések közötti kapcsolatokra. Éppen ezért az óra semmilyen formában nem ígéri a filmtörténet vagy a filmes stílusok teljes körű áttekintését, inkább arra teszünk majd a félév során kísérletet, hogy két „alapfilmből” kiindulva (a Wittgensteini családi hasonlóságok rendszerének logikáját alapul véve) felfedezzük azokat a műveket, amelyek filmesztétikai, műfajelméleti vagy éppen tematikai vonatkozásban bekapcsolhatóak a gondolatmenetbe, és amelyek önmagukon túl az így kialakuló „filmcsalád” értelmezéséhez is hozzájárulnak. Egy film egész féléven végigvonuló aprólékos elemzése során pedig lehetőség nyílik a mozgóképes kifejezőeszközöknek és hatásuknak alapos megismerésére is. Mivel a szeminárium a hallgatók aktív közreműködésére épít (akiknek a félév során alkalmuk lesz átfó-				

góbb jellegű és mikroelemzések bemutatására, valamint recenziók írására is), az óra egyéni tanrendben nem elvégezhető.

A kurzus során tárgyalt főbb témakörök:

1. A filmes kifejezés vizuális alapelemei: beállítás, képkompozíció, montázs, térkonstruálás.
2. A mozgóképes narratíva főbb tulajdonságai. Populáris és művészfilmes elbeszélésmód különbségei.
3. A filmes dramaturgia fontosabb jellemzői, a történet ábrázolásának különböző stratégiái.
4. A hang szerepe a mozgóképes kifejezésben.
5. A filmes önreflexió, formák, műfajok és stílusok re- és dekonstruálása.
6. Fikció és valóság, realitás és reprezentáció mozgóképi tematizálása.
7. A filmes karakterek megformálása és ábrázolása.
8. Ritmus, sebesség, változás – a filmes időkezelés kérdésköre.
9. A mozgókép és a láthatóvá tett megfigyelő.

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

**A kurzus menete:** A kurzus a hallgatók otthoni filmnézéséből, a filmélményeken alapuló referátumokból, hallgatói prezentációkból, valamint a nézett anyag szeminárium jellegű átbeszéléséből áll.

A hallgatók feladatai:

- minden hétre egy megnézett film kb. 10 mondatos referátumát kell az óra kezdetének időpontjáig feltölteni a Google Classroom feladat-felületére.
- egy alkalommal egyedül vagy párban egy témáról elemző előadást kell tartani az arra a hétre nézett filmről.

A tanulás környezete: tanterem (A konkrét helyszínt a központi elosztás után az oktatási titkárok vezetik be a neptunba)

Értékelés:

A félév végi aláíráshoz az órák látogatásának TVSZ-ben előírt kötelezettsége mellett a három alábbi feladtból legalább kettőnek elégséges szinten történő teljesítése szükséges.

- filmrecenziók – hetente beadandó rövid (min. 10 mondat) filmleírások-elemzések, az adott héten tárgyalandó filmről (a feladat később nem pótolható) – feladat súlya a végső jegyben: 20% (a feladat elégtelen teljesítése esetén a kurzus nem teljesítettnek minősül)
- kiselőadás – a félév során tartott prezentáció (2 fős, első órán megbeszélendő csoportokban) - feladat súlya a végső jegyben: 30%
- félév végi dolgozat – szemináriumi dolgozat min. 10 ezer leütés hasznos terjedelemben több filmet, alkotót vagy irányzatot átfogó, szabadon választott témában – feladat súlya a végső jegyben: 50%

Az érdemjegy kiszámítása

filmrecenzió: 20%

filmelemző kiselőadás: 30%

félév végi dolgozat: 50%

**Kötelező irodalom:**

Bazin, André: *Mi a film?* Budapest: Osiris 1995.

Bordwell, David: *Elbeszélés a játékfilmben*. Budapest : Magyar Filmintézet, 1996.

Gelencsér Gábor: *Más világok. Filmelemzések*. Palatinus. 2005.

Kovács András Bálint: *Mozgóképelemzés*. Palatinus 2009.

**Ajánlott irodalom:**

Arnheim, Rudolf: *A vizuális élmény. Az alkotó látás pszichológiája*. Budapest: Gondolat, 1976.

Aumont, Jacques és Marie, Michel: *L'Analyse des films*. Nathan. 1999.

Aumont, Jacques és Marie, Michel: *A filmelemzés meghatározása*. In: *A kortárs filmelmélet útjai* (szerk.: Vajdovich Györgyi) Budapest: Palatinus, 2004. pp. 9–42.

Balázs Béla: *A látható ember. A film szelleme*. Palatinus 2005.

Bíró Yvette: *A hetedik művészet*. Budapest: Osiris Kiadó. 2001.

Casetti, Francesco: *Filmelméletek. 1945-1990.* Budapest: Osiris. 1998.  
Deleuze, Gilles: *Film 1. A mozgás kép.* Budapest. Palatinus. 2008.  
Deleuze, Gilles: *Film 2. Az idő-kép.* Budapest. Palatinus. 2008.  
Füzi Izabella (szerk.): *Verbális és vizuális narráció. Szöveggyűjtemény.* Szeged: Pompeji. 2011.  
Gelencsér Gábor (szerk.): *Képkorszak. Szöveggyűjtemény a mozgóképkultúra és a médiaismeret oktatásához.* Budapest: Korona Kiadó. 1998.  
Pethő Ágnes (szerk.): *Köztes képek. A filmelbeszélés színterei.* Kolozsvár: Scientia Kiadó 2003.  
Kovács András Bálint: *A modern film irányzatai. Az európai művészfilm 1950-1980.* Palatinus 2005.  
Kovács András Bálint: *Metropolis, Párizs.* Budapest: Képzőművészeti Kiadó.  
Kovács András Bálint: *A film szerint a világ. Tanulmányok.* Palatinus. 2002.  
Nagy Zsolt (szerk.) *Tarantino előtt. Tömegfilm a nyolcvanas években.* Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó. 2000.  
Zalán Vince (szerk.): *Filmrendezőporték.* Budapest: Osiris Kiadó. 2003.  
YALE FILM STUDIES. Film Analysis Web Site 2.0. <http://classes.yale.edu/film-analysis/> (2010.11.11)

Egyéb információk:

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:

- Az Elméleti Intézetben minden félévben kifüggesztett fogadóóra idejében, az Elméleti Intézet oktatói terében.